

Житомирський державний університет імені Івана Франка
Соціально-психологічний факультет
Кафедра соціальної та практичної психології

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЇ ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ

Збірник наукових праць викладачів та студентів

Випуск 1

Житомир
Вид-во ЖДУ ім. І.Франка
2015

*Рекомендовано до друку вченою радою
Житомирського державного університету імені Івана Франка
(протокол №5 від 11.12.2015р.)*

Рецензенти:

- С.М. Симоненко** – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри педагогічної та вікової психології Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д.Ушинського
- В.О. Климчук** – кандидат психологічних наук, професор кафедри психології Українського Католицького Університету
- Л.П.Бутузова** – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології Житомирського державного університету імені Івана Франка

П49 Прикладні аспекти психології особистісного зростання. Збірник наукових праць студентів та викладачів. Випуск 1. / За ред. Л.П. Журавльової, Н.Ф. Портницької, Ю.Ю. Дем'янчук. – Житомир, Вид-во ЖДУ імені Івана Франка. 2015. – 130 с.

У збірнику наукових праць «Прикладні аспекти психології особистісного зростання» представлені результати науково-дослідної діяльності викладачів кафедри та результати роботи студентських психологічних гуртків та проблемних груп.

Статті подано в авторській редакції.

ЧИННИКИ ТА МЕХАНІЗМИ ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ

1.	Гавриловська К. Психологічна складова нормативно-правової регуляції поведінки особистості.....	6
2.	Дем'янчук Ю. Використання методів арт-терапії у роботі практичного психолога.....	9
3.	Котлова Л. Психологічний аналіз учбових конфліктів.....	11
4.	Котлова Л., Саух Т. Теоретичний аналіз факторів задоволеності шлюбом подружжя.....	15
5.	Кириченко В. Психологія споживчої поведінки.....	17
6.	Кулаковський Т. Формування підприємницьких компетенцій як завдання практичної психології.....	24
7.	Литвинчук А. Місце емпатії в структурі екологічної самосвідомості особистості.....	29
8.	Мазяр О. Психологічний експеримент І.О. Сікорського.....	33
9.	Можаровська Т. Особливості розвитку екологічної свідомості у підлітковому віці.....	35
10.	Фальковська Л. Архетип справедливості в українських казках.....	37
11.	Шмиглюк О., Зарицька Б. Теоретичний аналіз проблеми самосвідомості у психологічній науці.....	40

ОСОБИСТІСНЕ ЗРОСТАННЯ: ВІКОВІ ТЕНДЕНЦІЇ

12.	Гавриловська К., Скрицька К. Чинники формування інтернет - залежності в юнацькому віці.....	43
13.	Гавриловська К., Шаховець Ю. Особливості емоційної сфери дітей з синдром Дауна.....	45
14.	Котлова Л., Бродовська А. Аналіз результатів дослідження прояву шкільної тривожності молодших школярів з різним рівнем навчальної успішності.....	47
15.	Котлова Л., Дідківська В. Зв'язок рівня комунікативності та інтернет – залежності в юнацькому віці.....	49
16.	Кирильчук І. Дослідження ціннісної сфери школярів при переході з молодших до середніх класів.....	51
17.	Кириченко В., Яцинюк Д. Психологічні особливості споживчої поведінки молоді.....	57
18.	Портницька Н., Войцехівська Ю. Гендерні особливості	

	стратегіальних тенденцій розвитку творчих здібностей у молодшому підлітковому віці.....	60
19.	Портницька Н., Долінчук І. Порівняльний аналіз ефективності опитувальників та психосемантичних методів у вивченні образу майбутнього подружнього партнера у юнацькому віці.....	64
20.	Портницька Н., Хомутовська О. Особливості прояву самостійності підлітків залежно від стилю материнського виховання.....	67
21.	Портницька Н., Чупріна С. Образ ідеальної дитини у свідомості батьків підлітків.....	69
22.	Савиченко О., Манілов Ю. Вікові особливості сприймання політичної реклами.....	71

ОСОБИСТІСНЕ ЗРОСТАННЯ: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ РАКУРС

23.	Весельська А. Вплив особистісних характеристик на розуміння музичних творів.....	75
24.	Гавриловська К., Зверева І. Особливості мотиваційної сфери військовослужбовців.....	78
25.	Гавриловська К., Опанчук Т. Психосемантичні характеристики образу кохання у масовій свідомості.....	80
26.	Гавриловська К., Роїк І. Порівняльний аналіз емоційних станів молодих матерів із різним соціальним статусом.....	83
27.	Котлова Л., Драган С. Аналіз гендерних особливостей ставлення до грошей у студентському середовищі.....	86
28.	Котлова Л., Гарбовська І. Порівняльний аналіз ставлення чоловіків та жінок до поняття «конфлікт».....	88
29.	Котлова Л., Ковальчук В. Динаміка професійної мотивації студентів-психологів першого і п'ятого курсів.....	92
30.	Котлова Л., Ковтун В. Дослідження рівня комунікативної компетентності студентів-психологів 1 та 3 курсу	94
31.	Котлова Л., Осінчук Л. Дослідження стилів поведінки в конфліктній ситуації в студентів з різним соціометричним статусом у групі.....	98
32.	Кириченко В., Божук І. Ефективність використання елементів еротичності у рекламі.....	100
33.	Мазяр О., Міліневська Е. Суперечності між декларованими цінностями та реальною поведінкою студентів гуманітарних спеціальностей.....	102

34.	Савиченко О., Дубова С. Розвиток мотивації досягнення студентів в умовах неформальної освіти.....	106
35.	Тичина І., Листопадська М. Професійний вибір в уявленнях сучасних старшокласників.....	108

ОСОБИСТІСНЕ ЗРОСТАННЯ: ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ТА СУПРОВОДУ

36.	Гречуха І. Ціннісна підтримка літературно обдарованих старшокласників: на прикладі роботи українських та польських літературних осередків.....	112
37.	Дем'янчук Ю., Шмиглюк О. Структура психологічного портрету дитини у роботі з проєктивними техніками.....	116
38.	Загурська І. Кризові моменти в розвитку самооцінки першокласників.....	118
39.	Кирильчук І., Черняєва В. Психометрична характеристика тесту визначення рівня навчально-пізнавальної активності студентів ВНЗ.....	122
40.	Тичина І., Байдюк А., Жигун Ю., Кухарчук В., Лобода О. Рефлексія досвіду тренінгової роботи з дітьми, що потребують корекції розумового розвитку.....	125

Людмила Котлова

кандидат психологічних наук, доцент

Лілія Осіпчук

студентка VI курсу

ДОСЛІДЖЕННЯ СТИЛІВ ПОВЕДІНКИ В КОНФЛІКТНІЙ СИТУАЦІЇ В СТУДЕНТІВ З РІЗНИМ СОЦІОМЕТРИЧНИМ СТАТУСОМ У ГРУПІ

Конфлікт – суперечність, яка виникає між людьми у зв'язку з вирішенням тих або інших питань соціального й особистого життя [4].

У своїх роботах Л.І.Божович, Б.С. Волкова, В.І.Ілійчук, Л.С.Славіна, розглядають конфліктну ситуацію, як результат зовнішнього та внутрішнього протиріччя між потребою в задоволенні, між самооцінкою і оцінкою групи, тобто конфліктна ситуація в більшості виступає, як схильність людини до конфлікту при взаємодії особистісних факторів [1].

Об'єкт дослідження: конфліктна поведінка в юнацькому віці.

Предмет дослідження: особливості стилів поведінки в конфліктній ситуації в студентів з різним соціометричним статусом в групі

Мета: теоретично обґрунтувати та емпірично дослідити стилі поведінки в конфліктній ситуації в студентів з різним соціометричним статусом в групі

Гіпотеза дослідження: Існують відмінності у стилях поведінки в конфліктних ситуаціях в студентів з різним соціометричним статусом:

- 1) для «Соціометричних зірок» притаманний такий стиль поведінки як суперництво;
- 2) для тих, кому «надають перевагу» –компроміс;
- 3) для «знехтуваних» – уникнення та співпраця;
- 4) для «ізольованих» - пристосування.

Науки будь – якого профілю (філософія, історія, культура, політологія, світові релігії) оперують поняттями конфлікту через поняття добра і зла, порядку і хаосу [2].

Конфлікт як одне зі значимих явищ психологічного життя людини безпосередньо пов'язаний з проблемою психологічного благополуччя, яка по – різному вирішується її окремими дисциплінами.

Соціальний статус — це відносне становище (позиція) індивіда або групи в соціальній системі. Це поняття характеризує місце особистості в системі суспільних відносин, її діяльність в основних сферах життя, та, врешті-решт, містить оцінку діяльності

особистості з погляду суспільства, яка проявляється в конкретних кількісних та якісних показниках а також самооцінку, яка може або не може збігатись з оцінкою суспільства або соціальної групи [3].

Суб'єктами соціальних статусів (тобто їх одержувачами та утримувачами) можуть бути окремий індивід або соціальна група, звідти статус буває індивідуальний (батько або матір конкретної дитини) або груповий (батьки взагалі).

З метою виявлення взаємодії соціометричного статусу та стилями конфліктної поведінки було використано методики Дж. Морено «Соціометрія» та тест К. Томаса «Стилі поведінки в конфліктній ситуації».

На основі отриманих результатів було виявлено, що для учнів, які займають позицію «соціометрична зірка» характерні такі стратегії поведінки в конфліктній ситуації як *компроміс*, «*ті, кому надають перевагу*» характерні такі стратегії поведінки в конфліктній ситуації як: *компроміс*, «*знехтувані*» характерні такі стратегії поведінки в конфліктній ситуації як: *компроміс*, «*ізолювані*» в дане коло увійшли дві студентки, яким характерні такі стилі в конфліктній поведінці, як : *пристосування*.

З метою перевірки статистичної значимості результатів, нами було використано коефіцієнт лінійної кореляції Пірсона. Було виявлено, що взаємозв'язок між соціометричним статусом студентів в групі та стилем поведінки в конфліктній ситуації значимий, лише в ситуаціях позитивного змісту.

Це свідчить про те, що висунута нами гіпотеза на початку емпіричного дослідження підтверджується частково, адже існує обернений зв'язок між соціальним статусом та їх особливостями в конфліктній ситуації.

Список використаних джерел

1. Волкова Б.С. Конфликтология: Учеб. пособие для вузов / Б.С. Волков, Н.В.Волкова. – М.: Трикта: Академический проект. – 2005. – 376 с.
2. Котлова Л.О Психологія конфлікту: курс лекцій : Навчальний посібник.- Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2013.-112с.
3. Макеєв С. О. Соціологія: навчальний посібник. 4- те вид. – К: «Українська енциклопедія», 2008 р. - 344 с.
4. Нагаєв В.М. Конфліктологія: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. 198с.

Збірник наукових праць викладачів та студентів

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЇ ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ

Випуск 1

Укладачі Журавльова Л.П., Портницька Н.Ф., Дем'янчук Ю.Ю.

Художнє оформлення обкладинки Кириченко В.В.